

УДК 712.4.006.4(0432)

Гнатюк Лілія Романівна¹,

канд. арх., доц.,

Синиця Тетяна Сергіївна²,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

E-mail: kmb325@nau.edu.ua

ЕКОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ У СТВОРЕННІ ІНТЕР'ЄРІВ ОФІСНИХ ПРИМІЩЕННЯХ

Анотація: У статті розглянуто екологічні фактори, які діють всередині офісних приміщень, що здатні завдати шкоди здоров'ю співробітника. Запропоновано шляхи вирішення існуючих еко-проблем в офісах. Виявлено та проаналізовано основні тенденції використання екодизайну в офісних приміщеннях. Окреслено основні підходи екодизайну.

Ключові слова: екодизайн, комфорт робочого місця, оточуюче середовище, офіс, робочий простір, матеріали.

Постановка проблеми. Актуальність даного дослідження стосується екологічних проблем в світі та безпосередньо проблем в Україні, які пов'язані з забрудненням навколишнього середовища та штучно створеного простору людини.

Розповсюдженою проблемою сучасного ділового світу є таке поняття, як «хворі» офісні приміщення, непристосовані для продуктивної праці. Характерними рисами «хворих» приміщень є низька якість повітря, забруднення токсичними речовинами, забруднення повітря мікроорганізмами, недолік денного світла, некомфортний мікроклімат, освітлення, шум від техніки, агресивне візуальне середовище, відсутність контакту з живою природою [7].

Екологічні фактори, що діють всередині офісних приміщень, здатні завдати шкоди здоров'ю співробітника, або, принаймні істотно послабити імунітет, знизити працездатність, тим самим зменшуючи ККД праці. Саме тому «зелений» офіс

¹ © Гнатюк Л.Р.

² © Синиця Т.С.

бачиться багатьом сучасним бізнесменам ефективним рішенням в поліпшенні корпоративного «клімату», якісність виконання завдань, розподілу енергії і збереженню здоров'я співробітників [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Такі автори як Фостер Н. [8], Папанек В. [6] та Байер В. [1] досліджували питання організації офісного простору, екодизайну, матеріалознавства. В даних працях висвітлюється тематика екодизайну в цілому та його застосування в офісних приміщеннях.

Уже перші теоретики дизайну, як це подають в своїх працях Гельфонд А.Л. та Уваров А.В., на початку ХХ ст. визначали дизайн як системну діяльність, засновану на гуманістичних ідеях гармонізації світу, насиченого машинами, гуманізації техніки [4, 9]. Автори Панкіна М.В. та Папанек В. в своїх працях говорили про створення не форми, а нового способу життя, вже розуміючи виховну й ідеологічну роль дизайну, його культурно-гуманістичну мету і соціальну відповідальність [7, 8].

Ряд публікацій більш глибоко висвітлюють роз-глядають питання ліквідації окремих рис «хворих» приміщень, наприклад, в [5] - освітлення, в [6] - контакту з живою природою и т.д.

Формулювання цілей статті. Метою статті є виявлення екологічних підходів у створенні інтер'єрів офісів, вирішенні протиріччя між результатами діяльності техногенного суспільства і здоров'ям нації.

Основна частина. Дизайн середовища є посередником між внутрішнім і зовнішнім світом людини, має велике значення в процесі еволюції людства, так як постійно присутній в навколишньому матеріальному світі.

У багатьох європейських країнах вже прийняті програми по розумному і дбайливого використання природних ресурсів і створенню середовища, найбільш близькою людській природі. З'явився і новий термін - «антропологічний дизайн», який органічно вписується в світову концепцію екодизайну в якості невід'ємної частини живої природи людського організму і його свідомості.

Стає все більш популярною тема «зеленого офісу» та екологічного будинку. Екологічні аспекти застосовуються досить широко: від використання альтернативних джерел енергії та переробки сміття до колірно-графічного рішення при розробці корпоративного стилю, що позитивно впливає на психофізичний стан співробітників.

В офісі в стилі екодизайну необхідно зробити таке покриття, щоб співробітники могли пересуватися безшумно, відокремити робочі місця матовими перегородками, щоб не було перед очима іншої людини, для більшої концентрації уваги.

З прискоренням темпу життя, людям не вистачає часу на відпочинок, та поїздки на природу. Ця проблема вирішується озелененням офісних приміщень. Застосовується вертикальне озеленення стін. Такими стінами можна розділити робочі зони. Похмурі та різкі синтетичні кольори змінюються м'якими природними відтінками. Для підлоги можна використати плитку, яка імітує природний камінь. Також кам'яні стіни або оброблені під камінь надають враження середовищного простору.

Рекомендується використовувати освітлення по периметру, точкове або студійне світло, яке робить приміщення світлим і візуально більшим. Крім технічного світла по периметру, слід використовувати лампи або люстри з спеціально-оброблених листів кори, грубих тканин або з пробки, щоб надати відчуття натуральності. Інтер'єри доповнюються акваріумами, іншими живими куточками [2].

Розглянемо детальніше засоби, за допомогою яких створюється офіс в стилі екодизайну. Наведено приклади, які є сучасними тенденціями.

Важливим фактором в питанні формування екологічного світогляду і середовища стало активне застосування в житлових та громадських інтер'єрах вертикального озеленення - вертикальні газони, а також використання живої зелені безпосередньо в обладнанні. Прикладом є «зелена ванна» японського дизайнера Ін Ясумото (рис.1). Дана розробка дає відчуття єднання з природою та значно економити водні

ресурси. Проблемам витрачання природних ресурсів, зокрема води, приділяється велика увага. Цей аспект став мотивацією для створення екологічної душової kabіни, в якій жодна крапля води не витрачається марно. Приймаючи душ, можна одночасно поливати висаджені по краю kabіни рослини і цим економити воду.

Рис.1. Зелена ванна, Ін Ясумото. Франція, 2009.

Ще одним прийомом екодизайну стали фітостіни з живих рослин (рис.2.). Вони стають головною виразною домінантою як всередині, так і зовні споруд. Нова тенденція поступово розповсюджується по всьому світу та стала неодмінним атрибутом ресторанів різних категорій практично у всіх країнах світу. Фітостіни можуть бути складені з їстівних трав і приправ, вирощуваних в залі ресторану. Цим демонструється прихильність натуральним і екологічно чистим продуктам у всьому - від інтер'єру до їжі.

Рис.2. Фітостіни, Патрік Бланк. Франція, 1990.

Ще одним рішенням є модульні горщики з рослинами, які можна розмістити на вертикальній панелі (рис.3.). Розробка належить дизайнерській компанії Urbio з Сан-Франциско. Горщики можуть бути різної форми, виготовлені вони з екологічної пластмаси, в них вбудовані магніти, здатні утримувати предмети практично будь-якої величини. Також разом з горщиками можна використовувати пластини, на яких можна компоувати елементи, створюючи власний колаж на площині.

Рис.3. Модульні горщики, Urbio. США, 2011.

Виразним прийомом в сучасному інтер'єрі стало використання арт-об'єктів з природною тематикою. Наприклад, дизайн-об'єкт «The Tree» спроектований Ееро Аарне (рис.4.). Концепція дизайну цього виробу передбачає, що при продажу

кожного дерева компанія Martela відраховує відсоток до фонду запобігання ерозії ґрунту в перуанських Андах. Також на ці кошти садять фруктові дерева.

Рис.4. «The Tree», Ееро Аарніо. Швеція, 2008.

Рослинні мотиви активно використовуються дизайнерами в предметах для створення в інтер'єрах емоційної атмосфери [3]. Прикладом природного напрямку в дизайні є світильник у формі медузи, що плавно змінює колір освітлення (рис.5). Можуть бути різних розмірів і встановлюватися на різній висоті в інтер'єрі, відтворюючи ілюзію підводного світу. В результаті в інтер'єрі створюється різноманітне освітлення та атмосфера, близька природі людини, позитивно впливає на психіку і фізичне здоров'я. Дизайнери активно проєктують світильники у вигляді екзотичних рослин, квітів, намагаючись максимально наблизити людину до природному середовищі існування.

Рис.5. Jellyfish Lamps, Roxy Russell. США, 2013.

Одним із актуальних прийомів в екодизайні є запозичення пластичних форм (біонічних) із природних поверхонь: дюни, кола на воді, хвилі, гірські утворення, криволінійні стіни каньйонів та ін. (рис.6).

Рис.6. Future Hotel White by HORECA, Well-Tech. Мілан, Італія, 2011

Все частіше в дизайні предметів застосовуються образи тварин і людей. Антропоморфні та зооморфні мотиви надають індивідуальність і разом з тим емоційне забарвлення дизайн-продукту [3]. Наприклад, світильник Захи Хадід (рис.7) є стилізацією морської хвилі, яка елегантно представлена у виробі, не викликає негативного відторгнення у споживача, облагороджує інтер'єр своїми природними текучими формами і служить своєрідним психологічним захистом від негативного впливу довкілля.

Рис.7.Торшер Genesy, Заха Хадид. Великобританія, 2009.

Використання відходів натуральних матеріалів – розповсюджений засіб в екодизайні. Використання гілок в різних предметах дизайну для сидіння демонструє виразні особливості природних матеріалів. У дизайні і виготовленні інтер'єрних матеріалів також застосовуються спіяні гілки, трави, відходи, що відтворюють природне середовище [1].

Прикладом використання природного сміття в меблях є стіл та стілець дизайнера Девіда Реттінгера з Брукліна (рис.8). Матеріалом для створення об'єкту послугували будівельні відходи – балки.

Рис.8. *The Mate*, Девід Піммінгер. США, 2013.

Використання вторинної сировини для виготовлення нових дизайн-об'єктів також є тенденцією екодизайну [3]. Наприклад, дошки з різних інтер'єрів, які тривалий час активно використовувалися, мають певний зістарений шар та фактуру, стають матеріалом для створення нових оригінальних меблів. Зміст ідеї полягає в тому, щоб зберегти зістарену часом поверхню матеріалів та надати їм нове життя в новому образі та формі. Прикладом повторного використання об'єктів та надання їм нового прочитання є робота дизайнера Антоніни Григорян (рис.9).

Рис.9. *«I Used to be a Washing Machine»*, Антоніна Григорян. Ізраїль, 2013

За основу взята стара пральна машина, яка перетворена в крісло та стільці. В об'єкта повністю змінюється функція та форма. Характерною рисою повторного використання є багатогранність і доступність екодизайну для всіх споживачів.

Висновки. Використання екодизайну в офісних приміщеннях стає все більш популярним, адже найбільш комфортно людина почуває себе в природному середовищі. Таке середовище позитивно впливає на працездатність та самопочуття офісних працівників. К основним подходам екодизайна относятся:

- біоморфізм і антропоморфізм;
- природний колорит в графічному і предметному дизайні;
- використання «живої» зелені;
- створення арт-об'єктів, що стосуються природної тематики;
- повторне використання натуральних матеріалів для створення нових виробів;
- створення предметів дизайну з природного сміття;
- використання відходів промислового виробництва в дизайні;
- застосування біоморфної пластики;
- використання натуральних матеріалів природного походження без шкоди навколишньому середовищу

Перспективи подальших досліджень. Екологічна ситуація у світі поступово погіршується, тому важливо досліджувати та винаходити нові засоби, які б могли покращити середовище існування людини, підтримувати її комфортне та здорове існування.

Література

1. *Байер В.Е.* Материаловедение для архитекторов, реставраторов, дизайнеров / В.Е. Байер. – М.: Астрель: Транзиткнига, 2005. – 251с.
2. *Гнатюк Л.Р.* Формотворення середовища офісних приміщень на засадах екодизайну / Л.Р. Гнатюк, М.С. Бовкун // В кн.: Проблеми розвитку міського середовища: Наук.-техніч. збірник / - К., НАУ, 2012. - Вип. № 7– С. 61–68.
3. *Гнатюк Л.Р.* Особливості формотворення дизайну меблів еко-офісу / Гнатюк Л., Бовкун М. // Вісник ХДАДМ. (Мистецтвознавство). – Вип. 8. – Х.: ХДАДМ, 2011. – С. 10-12.
4. *Гельфонд А.Л.* Деловой центр как новый тип общественного здания: монография / А.Л. Гельфонд. – Н.Новгород: ННГАСУ, 2002. – 129 с.
5. *Кузнецова І.О.* Елементи композиції у дизайні штучного освітлення інтер'єрів офісних приміщень / І.О.Кузнецова,

А.В.Лукашенко // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр. – Х: ХДАДМ, 2012. – №11. – С.23-26.

6. *Кузнецова І.О.* Вплив основних художніх засобів композиції на використання фітодизайну в інтер'єрі / І.О.Кузнецова, Т.О.Степанюк // НАУКОВИЙ ВІСНИК НЛТУ УКРАЇНИ: Зб. наук.-техн. пр. - Львів: РВВ України, 2013. – Вип. 23.18. – С. 316 - 320.

7. *Панкина М.В.* Экологическая парадигма дизайна / М.В. Панкина. – Урал: НИИ проект РААСН, 2012. – 90 с.

8. *Папанек В.* Дизайн для реального мира: Экология человека и социальные изменения / В. Папанек. – М.: Издатель Д. Аронев, 2004. – 164 с.

9. *Уваров А.В.* Экологический дизайн: опыт исследования процессов художественного проектирования: Дис. Канд. искусствоведения. – М.: МВХПУ, 2010. –100 с.

Анотація

Гнатюк Л.Р., Синица Т.С. Дизайн интерьеров офисных помещений с использованием современных экологических тенденций. В статье исследовано экологические факторы, которые действуют внутри офисных помещений, те, что могут нести вред здоровью работников. Предложены пути решения существующих проблем в офисах. Рассмотрено понятие экологического подхода в дизайне, целью которого является охрана и возобновление окружающей среды. Проанализованы основные тенденции использования екодизайна в офисных помещениях.

Ключевые слова: екодизайн, комфорт рабочего места, окружающая среда, офис, рабочее пространство, материалы.

Abstract

Gnatyuk L.R., Synytsya T.S. Interior design of office space with modern environmental trends. The article identified environmental factors that operate within office premises that can harm the health of the employee. The ways of solving the existing problems in the office. Deals with the concept of environmental design approach whose goal is to protect and restore the environment. Discovered and analyzes the main trends in the use of ecodesign in the offices.

Keywords: ecodesign, comfortable workplace environment, office, work space, materials.

Стаття надійшла в редакцію 1.03.2016 р.